

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hónapra 3 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

3 hónapra 3 „ 30 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden küszlemény Főpiacz Vecsegház földszint
a szerkesztőséghez hármentve küldendők.

Hirdetési árak:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszertint

Nyitlér: 15 kr. sötörnkint.

Bélegdíj: minden belgatásért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok utján.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Lapunk megindításakor jeleztük azon szándékunkat, hogy, ha a t. cz. közönség pártolásra érdemesítendő, mindent elkövetünk lapunknak érdekesebbé tételére.

Azon kedvező helyzetben vagyunk, hogy adott szavunk beváltását megkezdhetjük.

Folyó évi október 1-től fogva lapunk **nagyobb alakban fog megjelenni; az előfizetési árak azonban nem változnak.**

E szerint képesítve leszünk, rovatainknak, a közkívánathoz képest, érdekesebben betöltésére.

Mennyiben feleltünk meg eddig kiadott programunknak, a t. cz. közönség nagybecsű ítéletére bizzuk.

Egyszersmind kiadott programunkat továbbra is fentartjuk; és minden igyekeztünket oda fogjuk irányozni, hogy **elevén, gyors közléseinkkel, az országos és vidéki érdekek egymáshoz viszonyának kiegyeztetésével, balközéppárti állásunkhoz képest, t. cz. olvasóinknak tetszését megnyerjük.**

Aunál fogva a t. cz. közönség pártolását továbbra is kérjük.

Az előfizetési árak fentebb olvashatók.

A szerkesztőség.

A beteg ember.

○) Szigethvár ostrománál, a hős Zrinyi ellenében küzdött török hadak vezérei eltilkolák Szolimán halálát.

Mert jól tudták, hogy a maroknyi várvédő magyarság ellenében ugysis óriási erőmegfeszítést tenni kényszerült had szét fogna futni azonnal, mihelyt a török szultán halálhíre elterjed sorai között.

Folytatták az ostromot, mintha Szolimán élt volna, s nézte volna serege küzdelmeit.

Ezen ügyes titkolódzást fogásnak tulajdonítható Szigethvár s a hős Zrinyi eleste; — habár a magyar Leonidas harmadfélezer embere ellenében küzdött roppant számú török seregnek irtóztató áldozatába, 20 ezer emberébe került a győzelem.

Ily döntő befolyása volt azon feltevésnek, hitnek, hogy Szolimán él; míg egészen ellenkező eredmény állott volna elő, ha napvilágra jön Szolimán halálának híre.

Több példa van a történelemben egyes egyéniségek nagyszerű befolyására a nemzetek életviszonyai, sőt a világesemények irányában.

Tul a Rajnán, Napoleon császár vázalakja, roncsolt élete körül forr most a francia nemzet, sőt Európa történetének kovása.

A hír, hogy betegségben fekszik, s a hír, hogy jobban érzi magát a császár: perczről perczre nagyobb aggodalmakat, s reményeket gerjeszt.

A politika- és pénzbörze hanyatlóban, majd emelkedőben van, mint a tengerapály, s dagály.

Az önkényuralkodás még egyegy léleket vesz; a szabadság még egyet-egyét sóhajt.

Tán, ha szétmállik is a császár megrongált porsátora: fentartja még magát darab időre a zsarnokság hatalma; tán eltilkolják halálát, mint Szolimánét; hogy győzni látszások a szabadságtipró jogtalanság fegyvermezett serege.

De a győzelem nem lehet tartós.

A bölcs kuruzsolók ime már körülvették a betegágyat.

Gortschakoff herceg, az orosz császárság kancellára, Párisban temett, hogy kikütsassa a nagy beteg egészségi helyzetét; tán, hogy szolgálatot tegyen az önkényuralom fenntartására; tán, hogy a közvéleményt tanulmányozza az orosz császári birodalom érdekében!

Minek hírére a vidéken mulató külföldi követek, diplomaták nyakrafőre siettek állomásaikra; hogy a császár esete, vagy a kancellár ügyessége, nélkülök valami rendkívüli esemény előállítására anyagot ne szolgáltatasson.

Szép az az önkényuralom, — mikor lemenőtlenben van napja, szép a szabadság barátaira nézve.

Lesni a hatalom utolsó vergődésének bekövetkeztét; látni a lázas ingerültséget, mely a kétségbeesésben nyilatkozik, a miatt, hogy vonaglik az ember, ki a természet jogait lábbal tiporta.

Ez azon idő, ez az állapot, mely a szabadság barátainak örömét meghozza.

Akkor, midőn a sötét árny eloszlik a fény elől: akkor út a szabadság órája.

Milliók várják epedve azon időszakot, midőn ez bekövetkezik.

A spanyol, az olasz nemzet legközelebről lesz érdekelve a francia után, a nagy esemény által, a mi egy ember halála által idéztetik elő.

És a pápai világi hatalom? — Elveszti utolsó támaszát!

Egy ember éveken át fel tudta tartóztatni a szabadság előhaladását.

Egy beteg ember eleste visszaadja a francia nemzetet önmagának.

Ez már csak az idő kérdése. —

Az események szála mindinkább tömörülnek.

Az idő, e jó takács, összefoglalja a tömörülő szálat, s a szabadság nemtője győzelmes zászlót készített belőlök, „a népek jóléte“ felirattal!

Ujdonságok.

= A távirtdai igazgatóság által szándékolt építkezések a mint értesülünk már

részletes tervben kidolgozva és felsőbb helyben hagyás végett a m. kir. közlekedési miniszterium elébe felterjesztvük. A széchenyi és hal utca szegletét képező háznak és a mellette levő szomszédháznak, mely házak a mint tudjuk egy tulajdonos birtokában vannak emeletre kiépítése foglaltatik a tervben, mi a nevezett utcának díszét mindenesetre emelni fogja.

— A népszámlálási ügyben szükségelt előintézkedések megtétele iránt már megkezdett a tárgyalás a kinevezett küldöttség részéről, mely a nagy fáradtságot igénylő munkájában, reméljük, kellő támogatást talál az összes lakosság részéről.

— Tegnapelőtt éjjel a városban többfelé katonai verekedések történtek. Nekünk három verekedésről van tudomásunk. Az egyik a salétrom kaszárnya mellett történt, ulánusok és szabadságos katonák közt. Ez utóbbiak roppant botokkal voltak felfegyverkezve és több sebesülés történt. Két lövésről is beszélnek. Valami paraszt szolgáló miatt kezdődött a csetepaté. A másik verekedés hatvanutcán egy csapszékben vette kezdetét, de az oda érkezett katonai őrző már nem találta ott a verekedőket, itt is hallottak lövést történni, a mi azonban igen valószínűtlen, miután itt szabadságos katonák verekedtek, ezeknek pedig töltényük nincs. Éjjel után végre a Tizenháromvárosban volt, ugyancsak szabadságos katonák közt verekedés, hír szerint kettőt eszméletlenül kellett a verekedés színhelyéről elhurcolni.

— Nagy hanyagság a városi építető biztos részéről, hogy a főörhely megettéi mészkövek feletti tetőzet kijavítása, vagy leszedése iránt jelentést nem tesz a tanácshoz egy ízben jeleztük az ott kiálló, s leszakadó állapotban levő dísztelen; avult gerendák, s zsindeleyzet rondaságát és veszélyességét; azonban maig sem történt e tárgyban intézkedés. Felhívjuk a városi rendőrséget, az élet, s egészségbiztonság és a szépség érdekében, hogy tekintse meg e kirívó dísztelenséget, s mielőtt a lecsúsgó gerendázat valakit agyonütne vagy megsértene, távolíttassa el, vagy javíttassa ki.

— Tegnap esti 10 óratájtigen szép tűnemény volt látható az észak-nyugoti égbolton. Egyszersre hirtelen valami meteorféle zuhant le, s röpülése közben üstököshöz hasonlított, melynek farkából mintha tüzes sötét vörös szikrák pattogtak volna ki. A tűnemény 1/2. másod perczig tartott, s daczára a borongós időnek majdnem nappali fénynyel megvilágította a láthatárt.

— Perrey, a debreczeni állandó színház karmestere tudatja azon szülőkkel, kik gyermekeiket a táncművészetben oktatni akarják, hogy a színházi előadásokhoz szükséges gyermektánczkarokba, már is befogad és oktat minden erre hajlammal bíró

gyermeket. Az oktatásért semmi díj nem fizetetik. Jelentkezhetni nála a színház épületében.

— Volt alkalmunk a lapunkban hirdette volt amerikai függönyök mintáit a Letzter testvérek műtermében megtekinteni. E függönyök olajfestésű vászon lemezek, csinos alakokkal, vannak tansparentek is, önfelhúzással úgy, hogy ezeknek alkalmazása igen nagy könnyúséggel jár, s a mellett a velők bánás is könnyű és alkalmas. Ajánljuk ezeket, mint czélszerű új találmányt a közönség figyelmébe.

— A C s a p ó városrészhez tartozó Meszena utcán az oly undok kigözölgést terjesztett nyitott árok a tanács rendelete folytán most torlaszoltatik el, s az anyacsatornával fedett csatorna által köttetik egybe.

— A k i s h a t v a n u t c z a i közeget elkészült ugyan, de a keresztező utcák nál mindent megzakad a kövezet; nagy sárban tehát majd lehet ismét uszni a habarékban.

□ A t ó c z ó s k e r t i szőlőbirtokok a szüretet octob. 6—7-ikére határozták, előre leszedvén a rothadni kezdett szőlőket.

□ A r e c l a m a t i o n a l i s b i z o t t s á g ma csakugyan bevégezte munkáját. Holnap kezdődik a tulajdonképeni sorozás.

— H o l n a p s e p t e m b e r 15-én városi közgyűlés fog tartatni a kistanácsteremben, mivel a nagy terem a sorozás miatt el van foglalva.

□ É r t e s i t é s. A debreczeni ref. főiskola részéről közhírre tétetik, hogy a főiskolában az 18⁶⁹/₇₀ iskolai évre a beiratás f. évi október hó nyolcz első napján, a tanítás kezdete pedig ugyanazon hó kilenczedik napján lesz. Kelt, Debreczen 1869 szeptember 14-én. A főiskolai igazgatóság.

Debreczen, szept. 14.
Régen volt az, midőn a mai szab. kir. Debreczen város földesuri hatalom alatt állott, s a többi urbéres alattvalók sorsában osztozott, — mert hogy egykoron Debreczen is földesurat ismert — minden kétségen felül áll.

T Á R C Z A.

Az Alföldy család.

(Beszély.)

(Vége.)

IV.

Eddig a napló.

A mult nyáron, keresztül utazván Dezsőhöz, P . . . helységbe betértem. A magyar szivesség, melylyel fogadott, s szép nejeinek kezei — azon napon ottmaradásra birtak.

Meglepetéssel hallám házi gazdától, hogy neje: Elepy Julia bárónő.

Az Elepy családnév hallása, melynek regényes multával, a nép nyelvén élő beszéd után, egyikissé ismeretes valék, — oly különös hatással volt rám, hogy meg nem állhatám fölkerüni orvos urat, beszélne el nekem a család későbbi, előttem ismeretlen történetét.

Az orvos beszédének olvasóimat érdeklő s regényünket kiegészítő része itt következik:

— Alföldy Gyula, nóm atyja, úgy halt meg, mint báró Elepy Gusztáv 1845-ben.

. . . 1837-ig, mint hírhedt pesti ügyvéd, tetemes vagyont szerzett, elegendőt nem csak fának Sándornak és leányának Juliának, jelenleg szeretett nómnek, fényes neveltetésére, hanem jótékony czélok gyarapítására s egyes érdemek jutalmazására is, — mit az ő emberbaráti s hazafiai lelke mindig kitünő készséggel teljesített.

1837-ik év tavaszán, eddig évenkénti haszonbérbe adott, és addig soha meg nem látogatott ezen ősi jószágába költözött, melyen most vagyunk.

Mert azon sokféle változatossághoz, mely, mint tudja ön, egész életén, veres fonalként nyúl keresztül, említett évben, egy szinte csodaszzerű esemény kapcsolódott.

Az elhunyt báró Elepy Tódor végrendeleti végrehajtója, Kövessy Aurél, felmutatá előtte az

De bár századok folytak is le azóta, mióta Debreczen népe a földesuri bilincsekből kiszabadult, e viszonyoknak némely maradványai még ma is élnek.

Egyike ezeknek azon szokás, hogy a város körüli kertekben, — hol egyik földtulajdonos szőlőt, másik tengerit, harmadik répát, negyedik luczernát, káposztát, burgonyát stb. termel, — a szőlőszedés idejét még ma is a városi előljáróság állapítja meg.

Midőn azon kertek terményeiből egykoron a földesurak dézrát szedtek, — akkor volt értelme és czélja annak, hogy a szüret ideje vagy a földesurak, vagy a megyei közgyűlések által, — államely a megyei földesurak közgyűlése volt — állampittatott meg, mert ez az intézkedő földesurak biztositására szolgált arra nézve, hogy a bortertermés az őket illető dézma alól nem vonathatik el oly könnyen, mint ez a tetszés szerinti szüretelés mellett történhetett volna.

De Debreczenben e szokás fenállásának nincs értelme már azon időtől fogva, mióta a szőlőtulajdonosok dézrát nem fizetnek, minék pedig lehet már egypár száz éve.

Vajon nem volna-e már ideje, ezen szabad földhez, szabad néphez már teljesen nem illő szokással valahára felhagyni s ráhagyni minden szőlőtulajdonosra, hogy akkor szüretelje be szőlőjét, mikor akarja s mikor ráér?*)

Egy ily szokás, a mai felvilágosodott korszakban — midőn személy- és vagyon-szabadsággal dicsekszünk — csak a tulajdoni jogot gunyolja, nem levén az megegyeztethető sem a vagyon-, sem a személy-szabadság fogalmával, hogy mások határozzanak afelett, hogy a földtulajdonos szőlőtermését — melyhez kivülte semmi halandónak joga nincs — melyik napon szüretelje be.

Mi úgy hiszszük, hogy valamint megtudják itélni ugyanazon kertekben azok, kik luczernát, tengerit, burgonyát, répát, tököt, dinnyét stb. termelnek, hogy terményeik mikor érnek meg a betakarításra? — épen úgy megtudják az érés idejét határozni azok is, kik ottani földjeiken szőlőt termelnek.

Fővárosi értesítő.

** Pesten a népgyűlés vasárnap délután a gázgyár melletti téren csakugyan megtartatott; azonban sokkal kevesebben voltak a résztvevők, mint az aug. 22-én tartott népgyűlésnél. Legfel-

*) Természetesen, oly feltétellel, hogy a szabadság szabadsággá ne váljék, s a közérdekből a közbirtokosság felügyeleti jogának fenntartásával.

S z e r k.

eredeti végrendeletet, melyhez egy zárt pecsétű, báró Elepy Tódor kezével irt, báró Elepy Gusztávhoz címzett levél volt mellékelve.

A mellékelt levélnek ide vonatkozó tartalma, ez:

— Édes Gusztim! Mikor e levelet olvasod, akkor már én sirban pihenek.

— Azon szigorú bánásmód, melyet irányodban mutatték, leányom boldogságán aggódó atyai érzésem kifolyása volt . . . Leányom nincs többé . . . Szüleid iránti barátságom, — kik közül atyád csatatéren, anyád pedig utána busultában halt el és férfiúi hírhedt jellemed méltánylása igényli tőlem, hogy ösivagyonomat, czimemet és rangomat, általam részrere kiosztott királyi jóváhagyás folytán, rád hagyjam.

— Légy engesztelődve ifjúkori fájdalomaidért a téged mindig szerető b. E. T. hamvai iránt.

Sokszor emlegeté nekem báró Elepy Gusztáv, mennyire meglepte őt ezen esemény. Sokszor kifakadt az emberi természet azon hiánya ellen, miszerint alig lehet valakit kiismerni; többször mondá, hogy sok embert a haláltól félelem javít meg.

Mint mondám, ezen levél vétele után, felhagyva az ügyködéssel, p . . . örökségébe költözött. Atyjának, anyjának s a kised Juliának arcképeit, melyek p—i kastélyában találtattak odaköltözésekor, óráig elnézegeté, s mindig 'alálalt azokon valami érdeket, valami hasonlatot egyhez ismerősei közül; de azok hasonmását, eredetiben fel nem találta.

Későbbi éveit a tudománybuvárlat-, hon és emberiség ügyeinek szentelte.

Példányképe volt ő a boldog és boldogító férjnek, szerető atyának, s tüköre a legtisztább hazafiságnak.

Ezerekkel tett jót, segyetlen hiu szó sem fordult meg ajkain. Azon öntudat boldogította őt, hogy boldog levén, boldoggá tehet másokat is.

Jó teteményezettei közt csupán egy Stein nevűől tett említést, ki, álnév alatt, szép szinnel, nagy összeg pénzét csalt ki tőle; s ezen elvete-

jebb 1000 egyén vett részt; — voltak ugyan még bámulók is elegendően, de ezek igen hamar elszédtek. Elnöknek általános felkiáltással Pohl József választatott, ki is a gyülekezetet a rend és nyugalom fentartására hívta fel, hogy a munkások ellenségeinek czélokra használtsák. Ezen határozat: „Le a zárdákkal, le a papokkal“ kiáltással emeltetett érvényre, s még többen tartottak a határozathozatal után is a zárdai élet ellen intézett beszédeket; így Ronge János és dr. Grosz Károly. Végül az egyesülési és általános választási jog kérdésében tartottak többen beszédet. A gyűlés este 7 órakor ért véget.

** A „Hon“ következő jegyzetét vette: Budán a mult héten eskette fel a besorozott honvédeket S. honvédkapitány az Esthe-zászlóra — németül. — Aláírva: Egy németül felesküdt magyar honvéd.

** Döbröntey Gábor naplóját, mely az 1817—19. évek keretében mozog és különösen az akkori erdélyi viszonyokra nézve érdekes feljegyzéseket tartalmaz, — gr. Gyulai Lajos hágyatékában megtalálták. Döbröntey ekkor nevelője volt a grófnak, s már azon időben élénk részt vett az erdélyi irodalmi mozgalmakban. Az ő befolyásának és tevékenységének lehetett köszönni, hogy Erdély mágnessai hibébe maradtak a pesties korszakban anyanyelvünkhez, mint a magyarországiak!

B e l f ö l d.

FUMEI LEVELEK.

|| Fiume, szept. 10. Azon sok kellemes benyomás után, miben itt tartózkodásunk alatt részeseültünk, tegnap egy a vidám kedélyekre lehangolólag ható jelenetnek is voltunk szemtanúi. Egy pinczér hullája huzatott ki a tengerből. Előtte való este az „Afrika“ hajó kapitánya megtiltotta a hajónlevő személyzetnek, hogy a hajót odahagyják; azonban a hajó pinczére áthágta a tilalmat, titkon eltávozott a hajóról, s éjfél tájt tért mámoros állapotban egy kis-czóvel vissza. A mint a sajkából a kötélhágcsón fel akart a hajó fedezetre mászni, elvesztette az egyensúlyt, s a tengerbe hullott. Társának ugyan sikerült a szerencsétlen kabátja szélét megkapni, s őt néhány másodpercig saját élete veszélyeztetésével a levedőben fentartani, de a könnyű ruha elszakadt, s a sze-

mult, testben és lélekben megromlott ember, — mint később megtudá — azon kapitány volt, ki Julia gyalázatát és halálát előidézte.

Panaszolta gyakran, hogy a sors őt még azzal is sújtotta, miszerint huga gyilkosának koporsójára pézt adjon.

Fia, Sándor, a szerencsétlen eredményű forradalom hős áldozata lön; s nóm édes anyja, e miatti bújában, a mult tavaszon, férje szelleméhez költözött.

Leánya, mint látja ön, tultevén magát az előítéleteken, szive vonzalmát követve, bárónő létre, egy igénytelen orvos neje.

Szirtfoki él neki ajándékozott pesti házukban, de bus, mint a remete, s mint a gerle sohajtvá kívánczok egyetlen barátjához a sírba.

. . . Itt az orvos egyet sohajtott, s rám vetett tekintetében egy kérdő — és felkiáltójegy látszott rejleni, mintha kérdezni akarná és kétkednék: vajon mondjon-e még többet?

Egy percnyi szünet után elfojtott hangon folytató:

— Napam halála után, a Kerepy ösiség is reánk maradván, elhunyt nagy atyánk néhai Kerepy Mátyás csinos levéltárában egy levélre akadtam, melyet cs. őrnagy néhai öreg Alföldy Sándor Kerepy Mátyáshoz 1803-ban irt.

Ide vonatkozó tartalma ez:

— Harczéren, mely mindennap változhatik, legnagyobb alkalmatlanság és veszély nélkül, nem növelhetvén czelölt 7 hóval született leányomat, baráti felügyeletre és gyermektelen nőt hü ápolására bízom őt. — Azon tizezer ezüst forint, melyet tőlem fölvetettek, biztosítékul szolgálhat nektek, miszerint felügyelőket nem hagyandja jutalmazatlanul barátod Alföldy Sándor cs. őrnagy.

— U. i. Gyula fiam, báró Elepy Tódor barátonnal, Julia leányom egykori hü eselédemnél Virág Antal kertész neje, mint örömmel halom, jó állapotban vannak. Remélem, te is gondját viseled kis Ernémnek.

Gyula, Julia és Erne hárman testvérek voltak!

Cs. L.

Debrecen 1869

69

Debrecen 1869

67, 68, 69, 70, 71,

rencsétlen veszte volt. Mindent megkísértettek megmentésére, de hiába.

Ma délben egy halász felajánlotta magát, hogy a hullát a tenger fenekén fel fogja keresni. Gyönyörű szélesendes nap volt, a kikötőben a tenger felszínét valóban sima tükörhöz lehetett hasonlítani. Ugy látszott, hogy a tenger, miután már áldozatát megkapta, engesztelékeny akar lenni, mert alig, hogy a vakmerő halász alá merült, nemsokára megtalálta a holttestet, a tenger fenekén, mintegy 50 ölnyire a szerencsétlenség színhelyétől, s a lábára kötött kötél segítségével fel is buzta azt.

Scarpa lovag ma délután 4 órakor ad, egy válogatott társaságnak ebédet, ha ugyan addig másra nem gondolja magát, a mi nála igen könnyen és gyakran megszokott történni. A meghívásokhoz csupán valami rendjel birtokában levők a minősítettek. (No akkor talán Debreczenből is élvezni valaki egyszer valahára hasznát, hogy keresztet kapott.) Esmetársulatnál fogva felemlitem itt azon valódi botrányt, mit némelyek a vendégek közül rendelkezéssel üznek. Vannak olyanok többen, kik még Budán felvaratták a rendjelt kabátjukra, s még maig is fitogtatják. Ha ezen urak azt hitték, hogy majd ezáltal tekintélyt szereznek magoknak, akkor ugyan csalatkoztak, mert bizony a mai szabadelvű korban még a vendéglőbeli pinczérben sem igen kelt az ilyen, nem a valódi érdemnek, hanem leginkább politikai loyális viseletnek, s a kormány érdekében tett szolgálatoknak jutalmául adott csilleng billeng különös tiszteletet. No de meg kell adni voltak itt érdemjeselek elegendő, s hogy a komédiából mi se hiányozzék, egy közülök elvesztette a drága kis keresztet, s bár az az asztal alatt meg is találtatott, a vesztés fél, még sem jelentette mind eddig magát. Talán szegényen a keresztet? Hát akkor miért fogadta el. Bizony restelljük, hogy nekünk nagy demokratáknak egy lajtántuli Planken steinertől kell a jó példát látnunk. Csak legalább okulnánk is hát rajta.

A Lloydgesellschaft beleegyezett, hogy holnap délután 3 órakor egyik itt állomászó gőzhajóján egyenesen Triesztbe szállítatunk. Vagyunk is már haza felé, mert biz elég régóta vagyunk a jó fiúmeieknél terhére, kik igen sajnálják, hogy a vendégek igen nagy része csupán szállóhelyül használta a vendégszerető polgárok hazát.

Székényessy vállalkozási szelleme sok kellemes órát szerzett az vendégeknek, ő hozta ide a Bunkó-féle bandát is, s a jó magyar zene mindenestre igen sokat tett az általános jó kedv emelésére.

Es most Fiuméitől bucsut veszünk; nagy reményekkel jöttünk ide, s e reményünkben, a mi a testvérek lelkes fogadását, vendégszerető ellátását illeti, nem is csalatkoztunk; adja az ég, hogy e város az idők folyamán nemcsak érzelmeiben, hanem viseletében és nyelvében is magyar legyen, s hogy majd egykor ha nem mi is, de utódainak elmondhassák, hogy:

Kárpátokról Adriáigzengjen és pedig hazánk édes nyelvén a győzedelmi ének, — s hogy ez így legyen, azt hisszük az sem rajtunk, sem a lelkes fiúmei polgárokon nem fog mulni.

Éljenek derék fiúmei testvéreink.

Sz.

* V á m o s helységéből a „Hon“-nak írják, hogy ott a közelebbi napokban egy tragicus eset adta elő magát. Egy ottani fiatal földbirtokos egy szegény sorsu leányt szeretett több éven át, s el is vette volna, ha szülei beleegyeznek. — A fiatal ember tehát egy gazdagabb nővel lépett házasságra, de mennyegzője után harmadnapra megtévelyedett s nejét agyonlőtte s ezzel volt kedveséhez futott mondván hogy ő egyedül csak vele lehet boldog. Ily vége szokott lenni gyakran az oly házasságoknak, hol nem a szív, de egy, vagy más érdek játsza a főszerepet.

* K i s k e n d határán — írja a „M. P.“ a Kis-küküllő árán már több év óta báró Henter vámos hidja áll fenn, s azt, mint minden más egyebet, izraelita bírja hasznosbérben; de ezen izraelita oly dühös egyén, hogy agyonlővéssel fenyegeti az utasokat a vámfizetésre: A napokban egy szeben vidéki romántól vámot kért, s midőn ez annyit, mennyit kívánt nem adott volna, vette revolverét, s meg akarva löni a lovon ülőt, a lovat lötte meg, mely azonnal megszünt élni. Most a vámot e bérő a megyetörvényszék háts épületében szedi.

* V i s e g r á d o n az ottani plebánus Zách Klára emlékére keresztet emeltetett, mely kedden, az az ma fog beszenteltetni. — Ez ünnepre sokan készültek Pestről, mikor aztán a visegrádi váromokat is meglátogatják.

* É c s helységben (Esztergommege) egy fiatal leány titkos szerelmének gyümölcset, mindjárt világrajötte után elásta. Tizenkét nap mulva, a hullát kiásták az ebek s a kaponyát a faluban

hurezolták szerte, és így sült ki a büntény. A helység biráinak sikerült a lünettett is felfedezni, ki a gyilkosságot bevalván, a bünyenyítő törvényszéknek átadott.

* A vinna-bankai és sztárai erdőségekben egy szervezett rablóbanda ütött tanyát, czélul tüzvén ki: a vidéki urakat, papokat, gazdatisztekét, pénzeiktől, a pórnépet pedig szarvasmarhától megfosztani s ezeket Galiciában eladni. Ezen rablóbanda főnöke Lánzos István, Nagy Mihályból, nem rég még jó módu gazda s hentes mesterember, ki azonban családjaival meghasonlván, a kárpáti Fra-Diavolók életmódjában keres szórakozást. Hat czinkostársa van, mind dupla-puskával felfegyverkezve, kik valamennyien jó lövészek, mert többnyire szökött vadászok.

* S z e b e n b e n a százas nemzeti pénztári ellenőr Gemdhart Károly f. hó 8-án kertjében fel akasztotta magát. Nem rég elhalt nejeének kimulása bukorságba ejté s 8 napon át mindenkit került. E szerencsétlen ember különben jó módban élt.

* E g y b u d a ö r s i parasztot a napokban három részeg ujoncz egy eldöngött csupa mulatságból, hogy a szegény ember aligha át nem költözik a másvilágra. A fizkók a bünyenyítő törvényszéknek adtak át.

K ü l f ö l d .

— A Napoleon betegsége által előidézett börzei ijedelem felől a „Köln. Z.“ bécsitudozója a következőket írja: „Az elmúlt napok alatt csak egyetlen tárgy volt az, mi az általános figyelmet lekötötte, az pedig azon panik volt, a mi néhány napig nemcsak a bécsi, hanem az európai nagyobb börzéken egyáltalában uralgott, s ez nem csupán az üzletvilágban volt érezhető, hanem érezni lehetett annak hatását a társadalom minden rétegében. Hogy ez megfogható legyen, mindenekelőtt tudni kell, hogy nálunk (Bécsben) az üzlekedési szellem annyira elharapódzott, hogy, azon vágy, miszerint a börzejáték által jussanak gazdagságra, valódi járványos betegséggé fajult el. Minden intés és óvás hiábavaló volt; a legkülönbözőbb állású egyének oly szenvedélyvel rohantak a börzejáték örvényébe, a minőt csak a játéklarangokban lehet találni; s azon értékpapíroknak, melyekkel a pénzpiac elárasztott, oly árfolyamot, is áremelkedést szereztek, a mi a számítást a jogosultság határán kívül állott. E kártyaházat a legelső szélfulalomnak össze kellett dönteni. A társadalom minden rétegében csak veszteségekről lehet hallani; csak most lehet valódi bepillantást tenni a börzejáték és szédülés rettenetes elharapódzásába. Igen sok függ ugyan Napoleon egészségének jobbra fordulásától, de ha azon eset beállna is, a mire Napoleon kora és kórállapotának minősége mellett, már alig lehet számítani, hogy tökéletesen visszanyerné is egészségét, még sem változtathatna már ez semmit azon roppant veszteségeken, melyeket a nagy közönség szenvedett, és a melyekkel, ez elmaradhatatlan kijózanodást, talán egy kissé igen is drága áron szereztek meg.

— S p a n y o l o r s z á g b a n a kortések néhány hét mulva egybe fognak hivatalni; a még hátralevő új választásoknak, e hó 25-éig be kell fejezteni, s akkor aztán a trón betöltése komolyan tárgyalás alá jön; ez okból jelenleg Spanyolországban a trónjelöltek ügye mindenek felett előtérbe van más egyebek közt helyezve. Montpensier, genuai Tamás fia, sőt az edinburghi herceg is több oldalról igen nagy pártolással emlegettetnek; a nélkül azonban, hogy a jelenlegi kormány csak valamennyire is engedné sejténi a maga céljait. A legutolsó carlista banda Gerónánál veret szét, Figuerasban két lézadó halálra ítéltetett, de ezek bizonyosan kegyelmet kapnak. A főpapok, kik a kormány abbéli óhajának, hogy a carlismus ellen főpásztori levelekkel hassanak, hiányosan, vagy épen nem is engedelmeskedtek, részint a legfelsőbb törvényszék, részint az államtanács elibe vannak megidézve. A spanyol kormány ugy látszik igen erélyes rendszabályokat akar fogantatítani mindazok ellen, kik céljai ellen bármilyen alakban működnek.

— A n g o l o r s z á g j e l e n l e g a külföldön él. Ezt nem azért mondjuk, mert Albion fiai közül igen nagyszámmal tartózkodnak az utazás-vágy és divat folytán jelenleg a Continenten, hanem azért, mivel az összes közvélemény ezuttal idegen dolgokra és állapotokra van irányozva. — Napoleon betegsége sokkal fontosb most az angol nép előtt, mint Irland cath. főpapjainak határozatait, kik az államegyház megaláztatása folytán egyre hála-ünnepeket rendeznek, s egyszersmind a legnagyobb türelmetlenségre mutató pásztorleveleket szórnak a sziget kitünő vegyes iskolái ellen. Különös érdeklődéssel foglalkoznak Angliában ezuttal a katonai ügyekkel is, s a porosz hadgyakorlatok,

melyeknél — mint már említők — számos angol tiszt van, mint szemlélő jelen, utánzásra ingerlik Albion fiai. Aztán a philadelphiai munkás congressus, valamint Burlingame talán kissé túl is becsült chinai követsége, hasonlóképen igen háladatos anyagok. E mellett mindig tovább bonyolódik a Byron élete feletti tollharcz is, mely már úgy látszik, hogy Beecher Stooove asszonyt csakugyan sarokba fogja szorítani.

— A porosz lovasság felől, a Times jelenleg a 3-ik porosz hadtest őszi gyakorlatainál jelenlevő katonai tudósítójának megjegyzései ép oly kedvezően hangzanak, mint a gyalogság felől. „A lovasságnál, épen úgy mint a gyalogságnál, irja legutolsó levelében, a manőverek egyenlő higadtságról és nyugodtságról tanuskodnak.

A felindultság okozta zavarok egyáltalában igen gondosan kerültek a porosz hadseregben. A tiszték igen különösen utasítva vannak, hogy magokat a leghiggadtabb nyugodtsággal viseljék, miután igen helyesen azon nézetből indulnak ki, hogy a felsőbbek nyugtalansága és hevesége az útközben igen könnyen elragad a legénységre. A gyakorlatok alatt a vezényszavakon kívül más beszédet alig lehet hallani. A megrovás s rendretasítás ott, hol arra szükség van, a napi gyakorlatok bevégezte után tétetnek meg.

A porosz lovasság kevesebb sietség mellett nagyobb gyorsaságot fejt ki, mint más nemzetek lovassága. — A lovak nincsenek oly jól táplálva, mint az angol katonák lovai, azonban ha az éjt előőrsi szolgálataon töltötték is, egész napon át a legjobban haladnak a legkeményebb és fásasztóbb talajon is oly módon, hogy az, miután a legénység, az altiszteket sem véve ki, még legfeljebb csak 3 évet szolgált, — valóban bámulatot kelt.

Ami a nyeregszerszám kiállítását illeti, ezen tekintetben az angol lovasság mindenestre előnyben van, de ha az angoloké erősb és tartósb, e helyett a poroszoké ismét könnyebb, s a gyakorlat megmutatta, hogy tökéletesen megfelelnek a háboru céljainak. A tiszték mindazon dologban, mit egy jó lovas tisztnek tudni kell, tökéletes jár-tassággal bírnak. Angolországban kevesen vannak, kiknek fogalmuk lehetne arról, hogy valóban minő derék a porosz lovasság.

— A bajor király folyó hó 10-én Schweinfurtba ment, s ott 11-én a hadesapatok felett szemlélt tartván, a főtiszteknek nagy katonai disz-ebédet adott; aztán a bergi várkastélyba tért vissza. Katonai kísérei a tábornok hadsegéd v. d. Tann báró és szárn hadsegéd Sauer őrnagy voltak. — Ugy látszik tehát, hogy a fiatal királyt a Wagner féle operákon kívül má: más egyéb is kezdi érdekelni.

— O r o s z o r s z á g i a p r ó b b h i r e k . Az orosz államadósság az utóbbi évek alatt meglehetősen csökkent. — A Berlinben fellátható Humboldt emléke Petersburgban meg van engedve nyilvánosan gyűjteni. — A Suez-i csatorna megnyitásánál Oroszországot Sollohub gróf fogja képviselni. — A kirgizi felkelésnek még nincs egészen vége, legújában is erős összeütközések történtek. — Az önkéntesek ideje az orosz hadseregben 7 évről 5-re szállítottatott le. — A házasság a katonaságnál különféle megszorításoknak vettett alá. — Az orosz zárdák rendezettni fognak. Jelenleg mintegy 10,000 szerzetes van Oroszországban 223 állami, s 162 nem állami zárdában. — Mihály nagyherceg lemondott a krimi utazásról. — A bucharai emir fia Petersburgba jön, s ott az apródok közt fog nevelteni. Három elefántot hoz az orosz czárnak ajándékba. — Az ind-európai távirda, mely Odesszán megy keresztül holnap, szept. 15-én nyitattik meg.

— A z „A. A. Z.“ egyik levelezője, azon feltételeket, a melyekhez a Sultán az alkirálylyali kiegyezkedését kötötte, a következőkben közli: „1. Az egyiptomi hadsereg létszáma 18,000 emberre szállítassék alá. „2. Az Európában megrendelt új hátultöltők, valamint a már hazaszállítottak, és az új páncélos hajók a portának engedtesenek át. „3. Az egyiptomi budget minden évben a sultán elébe terjesztessék jóváhagyás végett. „4. Az alkirálynak jövőre nem szabad az európai hatalmakkal alkudozásokba bocsátkozni, csupán csak a porta követe által. „5. Az alkirálynak jövőben a sultán engedélye nélkül kölcsönt kötni nem szabad. 6. A Tansimatnak Egyiptomban komolyan érvényesítettetni kell. 7. Az adók azon mérvre leszállítandók, amelyben az alkirály kormányzásra léptekor voltak. 8. Az alkirálynak ezentul senkit nem szabad halálra ítélni, javaitól megfosztani vagy száműzni a sultán jóváhagyása nélkül. 9. Az egyiptomi csapatok egyenruhája a török császári csapatokéval tökéletesen egyez-zék. — Arról, hogy az alkirály e feltételeket elfogadja-e, még semmi bizonyos nem hallatszik. — Ugy hallatszik, hogy az alkirály Halim és Fazyl basa javára történendő felkeléstől fél, s e folytán terjedelmes katonai intézkedéseket tett.

